

[Bjørner.]

vi behandlede loven, ført en hel diskussion om den måde, på hvilken eksportudvalgene optrådte overfor private eksportører. Jeg fik dengang det levende indtryk, at man fra alle sider i det høje ting gerne ville se, at disse eksportudvalg blev ophævet, det var der almindelig sympati for, men dog var det sådan for de eksportudvalgs vedkommende, hvortil enkelte af dette høje tings medlemmer havde særlig tilknytning, at interessen næppe var så stor. Disse eksportudvalg mente man ikke man kunne undvære. Det gælder også det hesteeksportudvalg, det ærede medlem hr. Jørgen Gram er tilknyttet.

Jeg er imidlertid enig i, hvad andre ærede ordførere har nævnt, at selvom man mener, at disse eksportudvalg midlertidigt bør opretholdes for at kunne føre en vis kontrol med overholdelsen af indgåede aftaler, er det dermed slet ikke givet, at man bør give eksportudvalgene monopol på udenrigshandelen med landbrugsprodukter.

Det er rigtigt, som det har været nævnt — jeg tror, det var af det ærede medlem hr. Aage Fogh —, at der har været mange klager fremme i pressen og vel også overfor medlemmer af dette høje ting og klager fra private erhvervsdrivende gående ud på, at eksportudvalgene har stillet sig afvisende overfor det initiativ, de private eksportører har udvist. Jeg mindes i øjeblikket et eksempel netop fra hesteeksportudvalget på, at man gennem en privat eksportør havde mulighed for afsætning af et ret stort kvantum slagteheste til den russiske zone i Tyskland, men med den damptromletaktik, man fra hesteeksportudvalget lagde for dagen gennem landbrugsministeriet og udenrigsministeriet, som pressede på for at få et stort kontingent ind i aftalen, der skulle afløse de private varebytteforretninger, opnåede man at forskertse muligheden for eksport af heste i det hele taget, også den gamle ordre blev strøget. (*Hans Thyge Jacobsen*: Hvor blev hestene af?). Jeg har ikke spist dem.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh nævnte tilfælde, hvor private eksportører havde oparbejdet og været med til at oparbejde markeder, oparbejde forretninger, som så eksportudvalgene havde overtaget. Han mente ikke, at sagerne var så klart oplyst, at de burde frem her. Jeg vil dog gerne nævne en enkelt sag, der er så oplyst, som den kan være, idet der foreligger en sø- og handelsrettsdom. Det er en sø- og handelsrettsdom, der nylig er afsagt i handelssag

nr. 180/1948, hvori et af kartoffeleksportudvalget udpeget firma blev dømt med trommer og piber, tør man nok sige, til at betale en privat forretningsmand en betydelig erstatning, fordi man havde ladet ham arbejde med visse varer, for bagefter, efter metoder, der blev betragtet som illoyal konkurrence, at søge at sværte ham i købernes øjne. Dette firma dirigeredes af en mand, hr. Kaalund Jørgensen, der om sig selv udtalte: kartoffeleksportudvalget, det er mig. Sø- og handelsretten så således på det, at man måtte dømme kartoffeleksportudvalget, så den sag foreligger forsåvidt oplyst.

Over osteeksportudvalget har jeg også hørt klager. Når private eksportører ønsker at sende prøver af ost ud i verden, får de at vide, at det behøver de ikke, folk står i kø for at købe dansk ost, det kan osteeksportudvalget sagtens klare selv. Her er vi efter min mening ved sagens kærne. Det er rigtigt, at i øjeblikket står kunderne i kø for at købe landbrugsprodukter, men hvem har brev på, at det varer ved. Det er meget uklogt ved en fortsat monopolisering af landbrugseksporten i disse eksportudvalg at forskertse mulighederne for at komme ind på nye markeder, muligheder, som de private eksportører langt bedre kan udnytte. At man også i fremtiden skulle kunne sælge alle de danske landbrugsprodukter, man kan producere, uden vanskeligheder og gennem sådanne stive salgssystemer som disse monopoliserede eksportudvalg, er en tanke, der er altfor god til, at den kan være sand. Vi må være klar over, at der kan komme vanskeligheder, og at det til den tid kan have sin store betydning, at private eksportører har oparbejdet nye markeder for landbrugsproduktionen, så at vi har flere strenge at spille på, den dag vanskelighederne sætter ind.

Af de grunde, jeg her har nævnt, mener vi i retsforbundet, at loven og dens administration ikke bør fortsættes uændret. Vi er naturligvis villige til i et udvalg at drøfte formerne og tempoet for den udvikling, vi ønsker.

Til stk. 2 i § 1 har jeg den bemærkning at gøre, at vi anser det for uheldigt, når man i en lov vedrørende kontrol med landbrugseksporten indfører en beskatningsret; ministeren kan med tilslutning fra de interesserede organisationer gøre udførselstilladelse afhængig af afgifter, der bl. a. kan anvendes til fremme af landbrugets formål i almindelighed. Det er nu en god regel i et folkestyret land, at beskatnings-